

Årsrapport 2014: Medlemsländernas anmälningar av tekniska föreskrifter inom EU

En analys av årets ärenden i anmälnings-
proceduren enligt direktiv 98/34/EG

Kommerskollegium
National Board of Trade

Sammanfattning

I denna årsrapport analyserar Kommerskollegium svenska och utländska anmälningssaken, enligt uppdrag i kollegiets instruktion. Ärendena i rapporten anmäldes under 2014 inom ramen för proceduren enligt direktiv 98/34/EG (anmälningssaken) och analysen utgår från ett urval av produktsektorer och saken som kollegiet bedömt varit av principiellt intresse.

Anmälningssakens procedur är ett europeiskt remissförfarande som involverar Europeiska kommissionen (kommissionen) och medlemsländerna i en regleringsdialog om nationella tekniska föreskrifter. Proceduren bidrar till att förebygga att medlemsländernas nationella tekniska föreskrifter skapar omotiverade handelshinder på EU:s inre marknad. Detta blir möjligt eftersom företag, myndigheter och andra intressenter kan följa regleringsutvecklingen för tekniska föreskrifter och bidra med synpunkter om nationella föreskriftsförslag, exempelvis om förslagen riskerar att hindrar handeln eller kan strida mot EU-rätten.

Kommerskollegium bidrar till att synliggöra anmälningssaken i Sverige. Detta sker när kollegiet sprider information om anmälda förslag från andra länder än Sverige och när vi skickar ut reaktioner, från kommissionen och andra medlemsländer, till berörda svenska myndigheter och Utrikesdepartementet. Under 2014 har kollegiet dessutom arbetat proaktivt och remitterat utländska förslag, som vi bedömt var handelshindrande eller stred mot EU-rätten, till myndigheter och branschorganisationer. Under 2014 skickade kollegiet ut elva utländska anmälningar på remiss. Yttrandena som kollegiet fick in låg till grund för fem rekommendationer från kollegiet till regeringen att lämna en formell kommentar i anmälningssaken. Regeringen valde att kommentera tre utländska förslag efter rekommendation från Kommerskollegium.

Under 2014 anmälde medlemsländerna sammanlagt 691 föreskriftsförslag till kommissionen, vilket följer de senaste årens nedåtgående trend vad gäller det totala antalet anmälda förslag. 38 av förslagen kom från Sverige. Sverige är därmed ett av de länder som anmäler flest förslag. Kommissionen lämnade reaktioner på 225 förslag till tekniska föreskrifter (163 kommentarer och 62 detaljerade

utlåtanden). Detta är en ökning jämfört med 2013, då kommissionen lämnade reaktioner i 203 anmälningsärenden. Det sammantagna antalet reaktioner från medlemsländerna har dock minskat. Sverige ådrog sig förra året reaktioner i 11 anmälningsärenden, men endast ett detaljerat utlåtande. Detta innebär att kommissionen och de andra medlemsländerna i de flesta fallen inte hade några större invändningar mot de svenska anmälda förslagen till tekniska föreskrifter.

Medlemsländerna anmälde under 2014 35 förslag som reglerar spel om pengar. Kommissionen hade många synpunkter kring dessa förslag och lämnade detaljerade utlåtanden i nio ärenden. Detta ligger i linje med kommissionens strategi om en aktiv tillsyn över medlemsländernas spelreglering.

Under 2014 föreslog flera medlemsländer tekniska föreskrifter som syftade till att minska tobakskonsumtion. Exempel på detta var att Irland och Storbritannien föreslog att införa krav på standardiserade tobaksförpackningar (*plain packaging*), en kontroversiell regleringsfråga i EU såväl som globalt. Många medlemsländer, men däremot inte kommissionen, ifrågasatte skarpt förslagets förenlighet med EU- och WTO-rätten.

Kollegiet har under 2014 analyserat hållbarhetsaspekter inom ramen för anmälningsproceduren. Vår analys visar att anmälningsprocedurens regleringsdialog inte endast är användbar för att motverka handelshinder utan att den även kan användas för att diskutera hållbarhetsaspekter. Enligt kollegiets bedömning finns det dock utrymme för både kommissionen och medlemsländerna att bli mer aktiva och lyfta hållbarhetsdimensionen inom ramen för anmälningsproceduren.

Rapporten är sammanställd av utredaren Cedric Housset.

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	4
2	ANMÄLNINGSPROCEDUREN FÖREBYGGER OMOTIVERADE HANDELSHINDER	4
2.1	Anmälningsproceduren under 2014	6
2.2	Hur väl fungerar proceduren?	7
2.3	Enkelt att hålla sig informerad om anmälda förslag.....	8
3	NYHETER FÖR FÖRESKRIVANDE STATLIGA MYNDIGHETER OCH DEPARTEMENT	9
3.1	Kommerskollegiums informationsguide om anmälningsdirektivet	9
3.2	Kommerskollegium arbetar proaktivt med anmälningsproceduren	10
3.3	Kommerskollegiums arbete med TBT-anmälningar.....	10
3.4	Konsolidering av anmälningsdirektivet	11
3.5	Europeiska kommissionen har uppdaterat Tris-databasen	11
4	UTLÄNDSKA ANMÄLNINGSÄRENDEN	12
4.1	Tekniska föreskrifter för tobaksprodukter.....	12
4.2	Spel om pengar	15
4.3	Hållbar utveckling.....	18
4.4	Sverige lämnade få reaktioner inom anmälningsförfarandet under 2014.....	21
5	SVENSKA ANMÄLNINGSÄRENDEN	24
5.1	Kommissionen reagerade skarpt på Livsmedelsverkets förslag om livsmedelshygien	24
5.2	Kommentarer på svenska anmälningar under 2014	25
5.3	Svenska myndigheter beaktar inre marknadsregelverket	27
6	BRÅDSKANDE ANMÄLNINGAR	28
7	INTRESSANTA DOMSTOLSÄRENDEN MED ANKNYTNING TILL ANMÄLNINGSPROCEDUREN	29
7.1	Hönsbursmålet (C-307/13).....	29
7.2	Tyskland byggproduktlistor (C-100/13).....	30
7.3	Nya mål vid EU-domstolen.....	31

1 Inledning

I denna årsrapport analyserar Kommerskollegium svenska och utländska anmälningssärenden, enligt uppdrag i kollegiets instruktion.¹ Ärendena i rapporten anmäldes under 2014 inom ramen för proceduren enligt direktiv 98/34/EG (anmälningdirektivet).² Rapporten sammanfattar några av de viktigaste anmälningssärendena och händelserna från det gångna året inom anmälningssproceduren, utifrån ett urval av produktsektorer och skeenden som kollegiet bedömt varit av principiellt intresse.

2 Anmälningssproceduren förebygger omotiverade handelshinder

Anmälningssproceduren enligt direktiv 98/34/EG (anmälningdirektivet) är ett administrativt förfarande som innebär att EU:s medlemsländer, EFTA-länderna som är parter till EES-avtalet,³ samt Schweiz och Turkiet anmäler nationella förslag till tekniska föreskrifter för produkter och e-tjänster till Europeiska kommissionen (kommissionen).⁴ När länderna anmäler förslag till tekniska föreskrifter måste de i normalfallet vänta tre månader innan de får besluta om att föreskrifterna ska träda i kraft.⁵

I Sverige har anmälningssproceduren genomförts i förordningen (1994:2029) om tekniska regler.⁶ Kommerskollegium är den myndighet som handlägger svenska anmälningar enligt anmälningssdirektivet (samt WTO:s TBT- och SPS-avtal)⁷ och bevakar utländska föreskriftsförslag. Kollegiet tillhandahåller även stöd och information till föreskrivande statliga myndigheter (hädanefter myndigheter) om anmälningssproceduren.⁸

Syftet med anmälningssproceduren är att nationella tekniska föreskrifter inte ska skapa omotiverade handelshinder för varor och e-tjänster. Detta

¹ 15 § 1 p. förordning (2012:990) med instruktion för Kommerskollegium.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 21.7.1998, s. 37), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18). Anmälningssdirektivet motsvarande anmälningssförfarandet i Världshandelsorganisations (WTO) avtal om tekniska handelshinder (TBT-avtalet). I flera fall anmäls föreskriftsförslag parallellt enligt anmälningssdirektivet och TBT-avtalet. Se: Agreement on Technical Barriers to Trade (1995). Tillgänglig: http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/17-tbt_e.htm.

³ Island, Liechtenstein och Norge.

⁴ Artikel 8.1, anmälningssdirektivet.

⁵ Artikel 9.1, anmälningssdirektivet.

⁶ Ibland kallad TBT-förordningen.

⁷ 10 § förordning (1994:2029) om tekniska regler.

⁸ 20 § förordning (1994:2029); 2 § 4 p. förordning (2012:990).

blir möjligt genom att de deltagande länderna och kommissionen blir involverade i en regleringsdialog – ett europeiskt remissförfarande för tekniska föreskrifter. Inom ramen för denna dialog kan företag, branschorganisationer, kommissionen och andra medlemsländer granska förslag och lämna synpunkter under tre månaders tid. Under denna s.k. *frysningsperiod* får landet som anmäler tekniska föreskrifter inte låta reglerna träda i kraft.⁹ Anmälningsdirektivet är därför ett viktigt förebyggande verktyg för en bättre fungerande inre marknad, vilket har sin förklaring i flera faktorer:

- Anmälningsproceduren gör det möjligt att upptäcka och undanröja handelshinder innan dessa skapar problem för handeln med varor och e-tjänster. Myndigheter kan därför utnyttja proceduren för att redan på förslagsstadiet få synpunkter om deras tekniska föreskrifter stämmer överens med EU-rätten. Denna förhandskontroll ger anmälda föreskrifter EU-rättslig legitimitet. Förhandskontrollen minskar även risken för kostsamma och tidskrävande processer, som blir fallet om handelshindrande regler prövas vid domstol i efterhand.
- Under de tre månader då synpunkter kan lämnas på ett anmält förslag får anmälade länder inte anta reglerna. Detta ger företag och andra intressenter en möjlighet att påverka det nationella författningsarbetet med tekniska regler.
- EU-domstolen har slagit fast att en regel som inte har anmälts saknar rättsverkan och därför inte får tillämpas gentemot enskild.¹⁰ Detta gäller även för regler som har antagits under frysningsperioden.¹¹ Det finns alltså starka skäl för länderna att anmäla sina regler och följa anmälningsförfarandets bestämmelser.

Det finns ytterligare fördelar med anmälningsproceduren: I och med att föreskrivande myndigheter har tillgång till förslag som anmäls inom olika sakområden, kan myndigheterna se hur andra länder har valt att reglera vissa frågor. Proceduren är även ett viktigt instrument för kommissionen som kan föreslå harmoniserande åtgärder om det visar sig att olika länders reglering skapar handelshinder.¹²

⁹ Artikel 9.1, anmälningsdirektivet.

¹⁰ EU-domstolens dom i mål C-194/94, *CIA Security* (1996) p. 54.

¹¹ EU-domstolens dom i mål C-443/98, *Unilever Italia* (2000) p. 49.

¹² Artikel 9.3, anmälningsdirektivet.

2.1 Anmälningssproceduren under 2014

Anmälningar av förslag till tekniska föreskrifter			
	2012	2013	2014
Svenska anmälningar enligt direktiv 98/34/EG	40	33	38
Totalt antal anmälningar enligt direktiv 98/34/EG inom EU	755	734	691
Svenska anmälningar enligt WTO:s TBT-avtal	4	5	2
Totalt antal anmälningar enligt WTO:s TBT-avtal	1553	1605	1522

Sammanlagt anmälde de deltagande länderna 691 förslag till kommissionen under 2014, vilket är en minskning i jämförelse med tidigare år. Liksom föregående år är byggproduktsektorn, med 151 anmälningar, den produktsektor inom vilken flest förslag anmälts (22 % av anmälningarna). Därefter följer jordbruk, fiske och livsmedel med 133 anmälningar (19 %) samt telekom med 57 anmälningar (8 %).¹³

Sverige var ett av de länder som anmälde flest tekniska föreskrifter under 2014 med 38 anmälda förslag.¹⁴ Oftast är det svenska myndigheter som anmäler tekniska föreskrifter och flest förslag anmälde, i likhet med tidigare år, Transportstyrelsen med åtta anmälningar.¹⁵ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap kommer näst i följd med sex anmälningar.¹⁶ Andra myndigheter som anmält föreskriftsförslag är Arbetsmiljöverket, Boverket, Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Lotteriinspektionen, Läkemedelsverket, Skogsstyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Swedac samt Post- och Telestyrelsen.¹⁷

¹³ Statistik finns tillgänglig på kommissionens webbplats: <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/sv/the-9834-and-you/being-informed/interactive-statistics/>.

¹⁴ Storbritannien anmälde flest förslag under 2014 (68). Därefter följer Nederländerna (59) Tyskland (50) och Frankrike (49).

¹⁵ Anmälningssärenden 2014/60/S, 2014/0219/S, 2014/0246/S, 2014/0268/S, 2014/0269/S, 2014/0283/S, 2014/0459/S samt 2014/0580/S.

¹⁶ Anmälningssärenden 2014/1/S, 2014/64/S, 2014/225/S, 2014/337/S, 2014/447/S samt 2014/448/S.

¹⁷ Anmälningssärenden – Arbetsmiljöverket: 2014/293/S; Boverket: 2014/91/S, 2014/96/S, 2014/465/S; Jordbruksverket: 2014/20/S, 2014/24/S, 2014/41/S, 2014/214/S, 2014/257/S; Livsmedelsverket: 2014/288/S, 2014/315/S, 2014/619/S; Lotteriinspektionen: 2014/342/S; Läkemedelsverket: 2014/43/S; Skogsstyrelsen: 2014/407/S; Strålsäkerhetsmyndigheten: 2014/64/S; Swedac: 2014/508/S, 2014/509/S, 2014/510/S; Post- och Telestyrelsen: 2014/310/S.

2.2 Hur väl fungerar proceduren?

Ett sätt att bedöma hur många potentiella handelshinder som undanröjts genom anmälningsproceduren är att undersöka antalet förslag som dragits tillbaka av det anmälade landet. När ett förslag dras tillbaka beror det ofta på att kommissionen eller andra medlemsländer har lämnat reaktioner på förslaget. Under 2014 drogs endast 9 förslag tillbaka, vilket är en drastisk minskning i förhållande till tidigare år.¹⁸

Antalet tillbakadragna förslag berättar dock inte hela sanningen om anmälningsprocedurens effektivitet när det gäller att undanröja handelshinder. När ett förslag får reaktioner väljer i många fall det anmälade landet att ändra i förslaget hellre än att dra tillbaka det. Det anmälade landet måste även meddela vilka ändringar som gjorts för att få förslaget förenligt med EU-rätten eller undanröja eventuella handelshinder.

Reaktioner på förslag som anmälts enligt anmälningsdirektivet*						
Reaktioner	Detaljerade utlåtanden (DU): 2012	Kommentarer (K): 2012	DU: 2013	K: 2013	DU: 2014	K: 2014
Svenska reaktioner på utländska förslag	0	1	0	1	0	3
Reaktioner på svenska förslag	4	12	2	8	1	10
Reaktioner från kommissionen	65 (1 svenskt förslag)	102 (9 svenska förslag)	87 (1 svenskt förslag)	116 (4 svenska förslag)	62 (1 svenska förslag)	163 (6 svenska förslag)
* Medlemsländerna och kommissionen kan skicka två typer av synpunkter inom ramen för anmälningsproceduren: kommentarer och detaljerade utlåtanden. Ett detaljerat utlåtande är en skarpare reaktion och innebär, till skillnad från kommentarer, att det land som anmält förslaget i normalfallet måste vänta ytterligare tre månader (dvs. sammanlagt sex månader) innan reglerna får antas. Detaljerande utlåtanden ska beaktas och måste som regel också besvaras av det medlemsland som anmält ett förslag.						

Kommissionen lämnade synpunkter på 225 förslag (i 32 % av det totala antalet anmälningsärenden) vilket är en ökning i jämförelse med föregående år, då kommissionen lämnade 203 reaktioner (i 28 % av det totala antalet anmälningsärenden). Detta innebär att kommissionen var mer aktiv än medlemsländerna, som endast lämnade synpunkter i 145

¹⁸ 2013 drogs 42 förslag tillbaka, 2012 47 stycken, 2011 52 stycken och 2010 var antalet tillbakadragna förslag 59.

anmälningsärenden under 2014.¹⁹ Det finns ingen tillgänglig statistik för hur många anmälningar som har ändrats efter reaktioner från kommissionen eller andra länder. Däremot visar antalet reaktioner hur aktiva parterna i proceduren är, vilket i sig ger en viss indikation hur väl anmälningsproceduren fungerar för att förebygga att nationella föreskrifter skapar handelshinder.²⁰

Kommissionen utnyttjade däremot inte i något fall möjligheten att föreslå harmoniserande åtgärder för att undanröja handelshinder som uppstår pga. medlemsländernas olika tekniska föreskrifter.²¹ Kommissionen ansåg däremot att två belgiska förslag om e-tjänster²² överlappade med kommissionens förordningsförslag om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden.²³ Kommissionen valde därför att blockera förslagen vilket ledde till att Belgien drog tillbaka anmälningarna.²⁴

2.3 Enkelt att hålla sig informerad om anmälda förslag

Under 2014 fortsatte kollegiet att skicka ut reaktioner, från kommissionen och andra medlemsstater, på utländska föreskriftsförslag till berörda myndigheter och Utrikesdepartementet. Kollegiet gör ett urval av de reaktioner som vi bedömer är intressanta för berörda myndigheter. Urvalet grundar sig på olika faktorer som exempelvis hur skarpa uttalanden som görs, om det finns ett särskilt intresse av reaktioner inom ett specifikt produktområde eller om ett förslag genererar en stor mängd reaktioner.

Syftet med utskicken är att informera myndigheterna om hur medlemsstaterna och kommissionen tolkar EU:s inre marknadsregelverk. Flera myndigheter som kollegiet varit i kontakt med har meddelat att de uppskattar möjligheten att se hur olika medlemsstater och kommissionen tolkar nationella föreskriftsförslag och deras förhållande till inre marknadsregelverket. Vi tror också att informationen kan vara till

¹⁹ Kommerskollegium, 2015/00010-5.

²⁰ Enligt äldre statistik från kommissionen ändrar medlemsstaterna i sina anmälda förslag i 95 % av de fall som kommissionen lämnat reaktioner (se: Europeiska kommissionen, *Handledning för ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster* (2005) s. 72.

²¹ Artikel 9.3, anmälningsdirektivet.

²² Anmälningsärenden 2013/0584/B samt 2013/0585/B.

²³ Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden (COM(2012) 0238 slutlig).

²⁴ Artikel 9.4, anmälningsdirektivet.

nytta eftersom myndigheterna kan se hur andra medlemsstater väljer att reglera på ett visst område.

Utskickerna fungerar även som ett komplement till möjligheten att prenumerera på förslag till tekniska regler genom kommissionens offentliga databas för anmälda förslag (*Tris-databasen*).²⁵ Genom att använda prenumerationsfunktionen kan företag, myndigheter och andra intressenter bevaka nya förslag inom sitt intresseområde och fortlöpande få information. Det är även möjligt att göra fritextsökningar bland anmälningarna i databasen.

3 Nyheter för föreskrivande statliga myndigheter och departement

Under 2014 började Kommerskollegium sammanställa en vägledande informationsguide om anmälningsproceduren för föreskrivande statliga myndigheter. Kollegiet har även börjat arbeta proaktivt med att skicka ut utländska förslag på remiss, när vi bedömt att det kan finnas anledning för Sverige att reagera. Vidare har kollegiet påbörjat en aktiv bevakning av utländska TBT-anmälningar, i linje med bevakningen inom anmälningsdirektivets procedur. Slutligen har arbetet med konsolideringen av anmälningsdirektivet fortskridit under 2014 och kommissionen har lanserat den nya Tris-databasen.

3.1 Kommerskollegiums informationsguide om anmälningsdirektivet

Under året 2014 påbörjade kollegiet arbetet med att sammanställa en informationsguide om anmälningsproceduren.²⁶ Informationsguiden kommer bli en praktisk vägledning för föreskrivande myndigheter som anmäler tekniska föreskrifter. För att informationen ska bli så anpassad som möjligt till myndigheternas behov valde kollegiet att remittera ett utkast till berörda myndigheter. Detta har genererat värdefulla synpunkter som kommer bidra till en mer komplett informationsguide.

Informationsguiden kommer att publiceras på kollegiets webbsida och senare finns tillgänglig i tryckt format. I samband med tryckning av guiden kommer kollegiet att informera berörda myndigheter.

²⁵ Technical Regulation Information System (Tris):
<http://ec.europa.eu/enterprise/tris/sv/>.

²⁶ Kommerskollegium, dnr. 2014/01509.

3.2 Kommerskollegium arbetar proaktivt med anmälningsproceduren

Under 2014 började kollegiet skicka utländska förslag på remiss till myndigheter, branschorganisationer och andra intressenter. Syftet med dessa utskick är att kollegiet ska agera proaktivt när vi identifierar förslag till tekniska föreskrifter som vi tror kan skapa handelshinder. Genom att aktivt begära in synpunkter från myndigheter, branschorganisationer och andra intressenter kan kollegiet ta fram beslutsunderlag till regeringen, som sedan har att besluta om Sverige bör reagera på andra medlemsländers anmälda förslag.²⁷

Under 2014 skickade kollegiet ut elva utländska förslag på remiss.²⁸ I fem ärenden tog kollegiet fram underlag för en eventuell reaktion. I tre ärenden beslutade regeringen att kommentera förslagen.²⁹ Därutöver har tre anmälningsärenden genererat medial uppmärksamhet.³⁰

3.3 Kommerskollegiums arbete med TBT-anmälningar

Under vintern 2014 började kollegiet bevaka utländska anmälningar inom anmälningsproceduren enligt WTO:s TBT-avtal, i syfte att förebygga nya omotiverade handelshinder samt bevaka svenska handelsintressen.³¹ Kollegiet har även, liksom inom ramen för anmälningsdirektivets procedur, börjat informera berörda myndigheter och branschorganisationer om anmälda förslag vi tror är intressanta för deras verksamhet. Om vi bedömer att ett förslag kan få en särskild påverkan på svenska handelsintressen remitteras förslagen för synpunkter, med en tidsfrist anpassad till förslagets kommentarstid och

²⁷ Artikel 8.2 samt 9.2, anmälningsdirektivet.

²⁸ Kommerskollegium, dnr. 2014/00303; Kommerskollegium har även i två andra fall blivit kontaktat om handelshinder orsakade av reglering av kaminer: Kommerskollegium, dnr. 2014/00972 (anmälningsärende 2013/0663/DK samt) samt dnr. 2014/02306 (anmälningsärende 2014/0461/DK). På grund av att synpunkterna kom kollegiet för sent tillhanda fanns det emellertid ingen möjlighet för oss att sammanställa ett underlag till regeringen.

²⁹ Kommerskollegium, dnr. 2014/01409 (anmälningsärende 2014/0275/B (*nedbrytbart toalettpapper*)); Kommerskollegium, dnr. 2014/02007 (anmälningsärende 2014/0446/D (*partikelfilter*)); Kommerskollegium, dnr. 2014/00935 (anmälningsärende 2013/667/CY (*haloumiost*)).

³⁰ Kommerskollegium, dnr. 2014/01313 (anmälningsärende 2014/0277/IRL (*plain packaging*)). Se vidare: <http://tobaksfakta.se/nyheter/sverige-avstod-kommentar-om-irlands-plain-packs/>; Kommerskollegium, dnr. 2014/01869 (anmälningsärende 2014/0427/UK (*plain packaging II*)); Kommerskollegium, dnr. 2014/00303-101 (anmälningsärende 2014/0443/B (*hörlurar till mobiltelefoner*)).

³¹ Kommerskollegium, dnr. 2014/01947.

tiden för beredning inom Regeringskansliet.³² För att Kommerskollegium ska kunna ta fram underlag för en eventuell kommentar, som regeringen sedan har att ta ställning till, behöver kollegiet få in relevant underlag från företag eller branschorganisationer som tydligt beskriver eventuella hinder. Kollegiet samråder även med berörda myndigheter för att ta fram så välunderbyggt underlag till regeringen som möjligt.

Liksom via den offentliga Tris-databasen finns det en möjlighet för enskilda att bevaka nya förslag inom sitt intresseområde och fortlöpande få information genom kommissionens TBT-databas.³³

3.4 Konsolidering av anmälningsdirektivet

Konsolideringen av anmälningsdirektivet³⁴ har fortskridit under 2014 och kommissionens förslag godtogs av Europaparlamentet utan ytterligare ändringar.³⁵ Rådet förväntas anta förslaget under våren 2015 varpå ett nytt konsoliderat direktiv kan träda i kraft. Konsolideringen ändrar inte anmälningsdirektivet materiellt men kommissionen ansåg att det var nödvändigt att uppdatera ordalydelsen av direktivet. Detta dels till följd av att bestämmelserna om standardisering numera regleras genom förordning (EU) nr 1025/2012³⁶ och dels pga. att kraven på riskanalys vid reglering av kemikalier ändrats genom REACH-förordningen.³⁷

3.5 Europeiska kommissionen har uppdaterat Tris-databasen

Under sommaren uppdaterade kommissionen Tris-databasen och ändrade databasens webbadress.³⁸ Kollegiet uppmärksammade berörda departement, myndigheter och andra intressenter om detta.³⁹

³² TBT-avtalet innehåller ingen formell kommentarstid, men i TBT-kommittén enades WTO-medlemmarna om att 60-90 dagar är en skälig tid (G/TBT/1/rev. 10, avsnitt 7).

³³ <http://ec.europa.eu/enterprise/tbt/>. Det är möjligt att prenumerera på nya förslag på följande webbplats: <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/sv/the-9834-and-you/being-informed/mailling-list/>

³⁴ Ändrat förslag till Europaparlamentets och Rådets direktiv om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (KOM(2013) 932 slutlig) (lagstiftningsförfarande 2010/0095 (COD)).

³⁵ TA/2014/345/P7.

³⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering m.m. (EUT L 316, 14.11.2012, s. 12).

³⁷ Artikel 8.1 st. 4, anmälningsdirektivet; Jfr. artikel 139 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach) m.m (EUT L 396, 30.12.2006, s. 1).

³⁸ <http://ec.europa.eu/enterprise/tris/sv/>.

³⁹ Kommerskollegium, dnr. 2014/01620.

4 Utländska anmälningssärenden

Efter en analys av bevakade utländska anmälningssärenden har kollegiet observerat ett antal aktuella regleringsfrågor som behandlats inom ramen för anmälningssproceduren. Det urval av sektorer och anmälningssärenden som redovisas nedan representerar de trender som kollegiet bedömt varit av störst principiellt intresse under 2014.

4.1 Tekniska föreskrifter för tobaksprodukter

Under föregående år anmälde medlemsländerna 12 förslag som syftade till att stävja konsumtion av tobaksprodukter. Kroatien, Lettland, Estland och Schweiz anmälde förslag till reglering av reklam och marknadsföring av tobaksprodukter.⁴⁰ Kommissionen reagerade på Lettlands och Estlands förslag och ansåg att länderna borde motiverat varför åtgärderna var proportionerliga. I andra fall har medlemsländerna föreslagit skattemässiga åtgärder för att minska konsumtion av tobaksprodukter, exempelvis genom höjning av skatten på cigaretter.⁴¹ Mer omdiskuterade var Irlands och Storbritanniens förslag om krav på standardiserade tobaksförpackningar (*plain packaging*), som redogörs nedan.⁴²

Standardiserade tobaksförpackningar – en kontroversiell regleringsfråga

Frågan om införande av standardiserade tobaksförpackning, dvs. att tobaksförpackningar ska ha en enhetlig standardiserad färg, att förpackningarna inte får ha tillverkarens logotyp, att texten på förpackningen ska vara i föreskrivet typsnitt etc., är en omdiskuterad fråga inom EU såväl som globalt.

Australien var först i världen att införa standardiserade tobaksförpackningar i december 2012.⁴³ Kort därefter följde Nya Zeelands regering efter och föreslog liknande reglering.⁴⁴ Australiens förslag blev föremål för en het diskussion inom WTO. Bland annat ansåg flera länder att krav på standardiserade tobaksförpackningar strider mot TRIPS-⁴⁵ och TBT-avtalet. Detta har lett till att den australiensiska lagen

⁴⁰ Anmälningssärenden 2014/47/HR; 2014/226/LT; 2014/253/EE samt 2014/9503/CH.

⁴¹ Anmälningssärende 2014/524/DK och 2014/253/EE.

⁴² Anmälningssärenden 2014/277/IRL och 2014/427/UK.

⁴³ Anmälningssärende G/TBT/N/AUS/67.

⁴⁴ Anmälningssärende G/TBT/N/NZL/62.

⁴⁵ Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights. Tillgänglig: https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/t_agm0_e.htm.

för närvarande prövas av WTO:s tvistlösningsorgan, som förväntas uttala sig i frågan under våren 2016.⁴⁶

Även inom EU saknas en samsyn om standardiserade tobaksförpackningar och vid revisionen av tobaksproduktdirektivet kunde inte EU:s lagstiftare komma fram till gemensamma tekniska föreskrifter i frågan.⁴⁷ Lösningen blev att tobaksproduktdirektivet innehåller en bestämmelse som erkänner medlemsländernas rätt att införa krav på standardiserade tobaksförpackningar.⁴⁸ Sådana krav är dock endast tillåtna under förutsättning att de respekterar EUF-fördragets bestämmelser om fri varurörlighet.⁴⁹ Detta innebär att när ett medlemsland föreslår tekniska specifikationer för standardiserade tobaksförpackningar så måste kraven vara motiverade av folkhälsoskäl, proportionerliga och får inte utgöra förtäckt diskriminering.⁵⁰ Eftersom krav på standardiserade tobaksförpackningar inverkar på varumärkesrätten måste även reglerande medlemsländer respektera egendomsskyddet i EU-stadgan, vilket innefattar skydd av varumärken.⁵¹

Irlands och Storbritanniens förslag om standardiserade tobaksförpackningar ledde till mycket diskussion inom anmälningsproceduren

Irland och Storbritannien var de två första EU-länderna som anmälde lagförslag om införande av krav på standardiserade tobaksförpackningar.⁵² Anmälningsärendena genererade ett stort antal

⁴⁶ Dispute DS 434 (Ukraine); Dispute DS 441 (Dominican Republic); Dispute DS 458 (Cuba); Dispute DS 435 (Honduras); Dispute DS 467 (Indonesia).

⁴⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU av den 3 april 2014 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter och om upphävande av direktiv 2001/37/EG (EUT L 127, 29.4.2014, s. 1) (tobaksproduktdirektivet); Se även Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och liknande produkter (COM (2012) 788 final). Mer information om revideringsprocessen finns på kommissionens webbsida: http://ec.europa.eu/health/tobacco/products/revision/index_en.htm.

⁴⁸ Artikel 24.2, tobaksproduktdirektivet.

⁴⁹ SWD(2012) 452 slutlig p. 5.3.5.

⁵⁰ Se EU-domstolens dom 34/79, *Henn och Darby* (1979) punkt 21; EU-domstolens dom i mål C-141/07, *kommissionen mot Tyskland (direktleverans av läkemedel till sjukhus)* (2008) punkt 46-47 och EU-domstolens dom i mål C-1/90 och C-176/90, *Aragonese* (1991) punkt 19-20, *Kommissionen mot Tyskland (direktleverans av läkemedel till sjukhus)*, punkt 48.

⁵¹ Artikel 17 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EUT C 326, 26.10.2012, s. 2) (EU-stadgan); EU-domstolens dom i mål C-260/89, *ERT* (1991) punkt 45; EU-domstolens dom i mål C-200/96, *Metronome Musik* (1998) p. 21; Europadomstolens dom i mål 73049/01, *Anheuser-Busch Inc.* (2007) p. 72 och 76; Prop. 2004/05:118, s. 28.

⁵² Anmälningsärenden 2014/277/IRL och 2014/427/UK.

detaljerade utlåtanden från olika medlemsländer.⁵³ Däremot hade kommissionen inga synpunkter kring förslagen.

Kommerskollegium uppmärksammade de irländska och brittiska lagförslagen i vår löpande bevakning av utländska anmälningar. Kollegiet remitterade förslagen till berörda myndigheter, branschorganisationer och andra intressenter, vilket föranledde många synpunkter samt medial uppmärksamhet.⁵⁴ Kollegiet kunde konstatera att det föreligger oklarhet i rättsläget om införandet av standardiserade tobaksförpackningar är förenligt med EU- samt WTO-rätten.⁵⁵ Kollegiet konstaterade dock att ensidigt införande av tekniska specifikationer för tobaksförpackningar kommer att skapa handelshinder på den inre marknaden för tobaksprodukter. Regeringen tog del av kollegiets bedömningar men valde att inte reagera angående vare sig det irländska eller det brittiska förslaget.⁵⁶

Nationella tekniska föreskrifter för standardiserade tobaksförpackningar skapar handelshinder

Kollegiets analys av det irländska och brittiska förslaget visar att det råder olika uppfattningar mellan EU:s medlemsländer om standardiserade förpackningar är förenliga med EU- och WTO-rätten. Det kan därför finnas anledning för EU:s lagstiftare att inom en snar framtid utvärdera effekterna av ensidigt införande av standardiserade tobaksförpackningar och i vilken utsträckning detta stör handeln med tobaksprodukter på den inre marknaden.

För svensk del beslutade regeringen i februari 2015 att utredaren om det nya tobaksproduktdirektivet ska analysera och bedöma om det finns skäl att införa krav på neutrala tobaksförpackningar i Sverige.⁵⁷ Utredaren ska redovisa sina slutsatser den 1 mars 2016.⁵⁸ I övrigt kan vi vänta oss fler förslag om standardiserade tobaksförpackningar inom EU/EES. I mars 2015 anmälde Frankrike ett förslag om införandet av neutrala

⁵³ Bulgarien, Grekland, Italien, Polen, Portugal, Tjeckien, Rumänien, Slovakien, Spanien och Ungern lämnade detaljerade utlåtande angående det irländska förslaget; Bulgarien, Grekland, Italien, Litauen, Polen, Portugal, Tjeckien, Rumänien, Slovakien, Spanien och Ungern lämnade detaljerade utlåtande angående det brittiska förslaget.

⁵⁴ Kommerskollegium, dnr. 2014/01313 (anmälningsärende 2014/0277/IRL (*plain packaging*)); Tillgängligt: <http://tobaksfakta.se/nyheter/sverige-avstod-kommentar-om-irlands-plain-packs/>.

⁵⁵ EU-domstolens dom i mål C-358/14, *Republiken Polen mot Europaparlamentet och Europeisk union råd* (pågående).

⁵⁶ Kommerskollegium, dnr 2014/01313-22 och Kommerskollegium, dnr 2014/01869-18

⁵⁷ Kommittédirektiv, *Tilläggsdirektiv till Utredningen om genomförande av EU:s tobaksproduktdirektiv* (S 2014:16) (Dir. 2015:16).

⁵⁸ Dir. 2015:16, s. 2.

förpackningar för tobaksvaror,⁵⁹ och liknande förslag är förestående i Finland⁶⁰ och Norge.⁶¹

4.2 Spel om pengar

Under 2014 anmälde medlemsländerna flera förslag som reglerar spel om pengar (35 förslag att jämföra med 19 anmälningar under 2013).⁶² Kommissionen bevakade regleringsförslagen aktivt och lämnade under 2014 nio detaljerade utlåtanden angående medlemsländernas förslag till nya spelregleringar, att jämföra med tre under 2013.⁶³ Därtill lämnade kommissionen 22 kommentarer att jämföra med tolv under 2013. Detta ligger i linje med att kommissionen 2012 meddelade att den kommer att intensivt övervakning över hur de olika ländernas spelregleringar förhåller sig till EU-rätten,⁶⁴ vilket föranlett ett antal överträdelseärenden.⁶⁵

Nationell spelreglering måste respektera EUF-fördragets bestämmelser om fri rörlighet av tjänster

I frånvaro av harmoniserad lagstiftning är EU:s medlemsländer fria att reglera spel om pengar så länge den nationella lagstiftningen respekterar EU-fördragets bestämmelser om fri rörlighet, i första hand den fria rörligheten av tjänster.⁶⁶ Flera medlemsländer har mer eller mindre ingripande spelreglering som syftar till att skydda konsumenter från de skadliga verkningarna av spelberoende, inte minst vid internetspel. Nationell reglering har emellertid vid flera tillfällen prövats av EU-domstolen.⁶⁷ EU-domstolen har, utöver kraven på att den nationella lagstiftningen ska vara objektivt motiverad och proportionerlig,⁶⁸ särskilt betonat att nationella spelreglering måste vara sammanhängande och

⁵⁹ Anmälningens ärende 2015/109/F.

⁶⁰ http://www.who.int/fctc/implementation/news/news_Fin/en/.

⁶¹ <https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/foreslar-standardiserade-tobakspakninger/id2395028/>. Förslaget gäller även standardiserade tobaksförpackningar för snus.

⁶² Regleringen kan avse både varor (t.ex. spelmaskiner) och informationssamhällets tjänster (t.ex. internetpoker).

⁶³ Anmälningens ärenden 2014/35/E, 2014/63/LT, 2014/105/HR, 2014/243/E, 2014/261/CY, 2014/298/IRL, 2014/409/CY, 2014/431/P samt 2014/537/PL.

⁶⁴ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Rådet och Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *En övergripande europeisk ram för onlinespel* (KOM(2012) 596 slutlig).

⁶⁵ http://ec.europa.eu/growth/single-market/services/gambling/infringements/index_en.htm.

⁶⁶ Artikel 49 och 56, Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (konsoliderad version) (EUF-fördraget) (C 326, 26.10.2012, s. 47).

⁶⁷ EU-domstolens dom i mål C-19/92, *Kraus*, (1993), p. 32 samt EU-domstolens dom i mål C-55/94, *Gebhard*, (1995), p. 37.

⁶⁸ Jörgen Hettne, *Rapport för Riksrevisionen: Statens roll på den svenska spelmarknaden – ett EU-perspektiv* (Maj 2012) s. 4.

systematisk.⁶⁹ Den nationella spelregleringen måste med andra ord vara konsekvent och får inte missgynna utländska speltjänsteföretag i förhållande till nationella.

Inom ramen för överträdelseförfaranden har kommissionen bland annat utrett om nationell spelreglering, som kräver fysisk etablering i en medlemsstat för att tillhandahålla speltjänster online, är förenlig med EUF-fördragets principer om fri rörlighet för tjänster.⁷⁰ Kommissionen har hänvisat till EU-domstolens praxis som slagit fast att ”krav på att ett företag bör skapa ett fast driftsställe eller en filial i den medlemsstat där tjänsterna tillhandahålls strider mot friheten att tillhandahålla tjänster”.⁷¹ Vidare har kommissionen ifrågasatt nationella krav på förhandsgodkännande i samband med förändringar i spelföretags ägarstruktur eller regler som förbjudit utländska investeringar.⁷² Kommissionen har även tydliggjort att för att inrättandet av spelmonopol ska vara reglerade på ett konsekvent och systematiskt sätt, så måste medlemsstaterna skapa stränga regler för tillhandahållande av spel och reklam för speltjänster, metoder för tillsyn över spelerbjudanden och tillämpning av reglerna för spel på internet.⁷³

Kommissionen fortsatte även, inom ramen för ett överträdelseärende, utreda om den svenska lotterilagen (1994:1000) – som begränsar anordnande och främjande av spel om pengar på internet – är förenlig med den fria rörligheten av tjänster.⁷⁴ Kommissionen menar att det är inkonsekvent att å ena sidan begränsa internetspel för att skydda konsumenter och å andra sidan tillåta statsmonopolet Svenska spel att öka reklamkostnader och driva reklamkampanjer som uppmuntrar fler att börja spela på nätet. Enligt kommissionens uppfattning kan det ifrågasättas om den svenska regleringen bidrar till att uppnå målet att begränsa svenska konsumenters spelande på ett sammanhängande och systematiskt sätt.⁷⁵

För närvarande pågår en dialog mellan kommissionen och den svenska regeringen inom ramen för överträdelseförfarandet. Den svenska regeringen har tydliggjort att den inte delar kommissionens synpunkter i

⁶⁹ Se EU-domstolens dom i mål C-46/08, *Carmen Media*, p 55.

⁷⁰ Artikel 56, EUF-fördraget.

⁷¹ Se EU-domstolens dom i mål C-546/07, *kommissionen mot Tyskland* (2010) p. 39 och däri angiven rättspraxis.

⁷² http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1101_sv.htm.

⁷³ Kommissionens överträdelseförfarande mot Finland 2006 (IP/06/436).

⁷⁴ Överträdelse nr. 2004/4087.

⁷⁵ Överträdelse nr. 2004/4087, avsnitt 2.4.2 samt överträdelse nr. 2006/4160, avsnitt 2.4.2; Se även Kommerskollegiums yttrande ang. *En framtida spelreglering* (SOU 2008:124) (dnr. 159-1044-2008).

alla avseenden.⁷⁶ Genom att regelbundet bevaka utländska förslag om spelreglering och vidarebefordra reaktioner, håller Kommerskollegium regeringen uppdaterad om vilka ställningstaganden som kommissionen gör inom ramen för anmälningsproceduren.

Kommissionen bedriver aktiv tillsyn över medlemsstaternas spelreglering inom anmälningsproceduren

Parallellt med pågående överträdelseärenden bevakar kommissionen medlemsländernas spelreglering inom anmälningsproceduren. Som exempel föreslog Belgien villkor för övervakning och kontroll av spel som inneburit bl.a. registrering och identifiering av spelare, ålderskontroll, kontroll av vilka spel som erbjuds, spelregler, betalningssätt och metoden för vinstutdelning.⁷⁷ Ett annat exempel är att Irland föreslog tillsynsreglering om distansbaserade vadförmedlare och vadslagningsförmedlingar (vadslagningsbörser) som erbjuder vadslagnings tjänster i Irland.⁷⁸ Flera länder har även anmält krav på att spelservrar måste vara etablerade i respektive land, samt tekniska krav på spelautomater.⁷⁹

Kommissionen har i sina reaktioner klargjort att den inte har några invändningar mot att medlemsländerna reglerar speltjänster i syfte att skydda konsumenter och motverka spelberoende, t.ex. genom åldersgränser, eller för att motverka olaglig spelverksamhet. Däremot begär kommissionen ofta kompletterande information och underlag som påvisar behovet av reglering. Kommissionen uppmärksammar i synnerhet att krav på etablering och licenskrav, för redan licensierade tillhandahållare av spel om pengar, skapar hinder för den fria rörligheten av speltjänster. Kommissionen betonar därför att kraven i den nationell spelreglering vara välmotiverad och proportionerlig.⁸⁰

Avsaknaden av gemensamma spelregler skapar handelshinder

Medlemsstaterna har en stor frihet att låta sina egna värderingar styra spelregleringen, så länge de respekterar inre marknadsregelverket. Kollegiets bedömning är dock att avsaknaden av ett grundläggande minimiharmoniserande regelverk, och det nationella lapptäcket av spelreglering, skapar handelshinder för gränsöverskridande

⁷⁶ Svar på kompletterande motiverat yttrande i överträdelseärende nr 2004/4087, s. 2; Svar på motiverat yttrande i överträdelseärende nr 2006/4160, s. 2.

⁷⁷ Anmälningsärende 2014/0189/B.

⁷⁸ Anmälningsärende 2014/298/IRL.

⁷⁹ T.ex. anmälningsärenden 2014/0124/E; 2014/0107/A; 2014/0130/A; 2014/0353/HU; 2014/0491/E samt 2014/0492/E.

⁸⁰ Jfr. EU-domstolens dom i mål C-316/07, *Stoß m.fl.* (2010) p 77 och 78.

tillhandahållande av speltjänster. Detta blir tydligt när kommissionen, genom sin aktiva bevakning och tillsyn, sätter press på medlemsländerna att respektera den fria tjänsterörligheten, åtminstone om de vill slippa överträdelseförfaranden, dvs. att frågan slutligen kan hamna hos EU-domstolen. Enligt kollegiets uppfattning bidrar anmälningsproceduren och kommissionens aktiva tillsyn, i frånvaron av EU-gemensam reglering, till att förebygga att den nationella spelregleringen skapar omotiverade handelshinder. I synnerhet finns det ett behov hos medlemsländerna, inklusive Sverige, att noga utreda EU-domstolens praxisutveckling för att den nationella spelregleringen inte ska hamna i konflikt med den fria tjänsterörligheten. I förlängningen kan det även finnas ett behov från kommissionens sida att föreslå lagstiftningsåtgärder eller uppdatera befintliga vägledningsdokument.⁸¹

4.3 Hållbar utveckling

Kollegiet har under 2014 börjat granska hur kommissionen och medlemsstaterna förhåller sig till hållbarhetsaspekter i anmälningsproceduren. Att anlägga ett hållbarhetsperspektiv i analysen av tekniska föreskrifter innebär att föreskrifternas påverkan på samtliga dimensioner av hållbarhet – ekonomisk, social och miljömässig – tas i beaktande. Kollegiets granskning visar att det finns tre intressanta dimensioner i anmälningsproceduren ur ett hållbarhetsperspektiv: (i) Medlemsländerna kan influera den europeiska regleringsutvecklingen genom att inkludera hållbarhetsaspekter i förslagen till tekniska föreskrifter. (ii) Regleringsdialogen är användbar som ett verktyg för att ta upp hållbarhetsfrågor. (iii) När kommissionen identifierar vilka skyddsintressen som utgör legitima begränsningar av handeln har den en möjlighet att föreslå harmoniserande åtgärder.

Medlemsstaterna använder tekniska föreskrifter för att främja hållbar utveckling

Enskilda medlemsstater kan influera regleringsutvecklingen inom EU när de anmäler förslag till tekniska föreskrifter vars syfte är att främja en hållbar utveckling. På så vis kan medlemsländerna använda varandras regleringar i benchmarkingsyfte när de utvecklar motsvarande regelverk. Exempelvis anmälde flera medlemsländer förslag som syftade till att främja konsumtion av vissa produkter genom ekonomiska incitament.⁸² Den här typen av reglering är ofta motiverad av miljöskäl som olika förslag till nationella stimulansprogram för ökad användning av hållbar

⁸¹ Se vidare: KOM(2012) 596 slutlig.

⁸² Artikel 1.11 st. 2 strecksats 3, anmälningsdirektivet.

energi,⁸³ bidrag till elbilar⁸⁴ och subventioner för montering av partikelfilter på vissa fordon.⁸⁵ I andra fall används skattemässiga åtgärder för att minska konsumtionen eller användning av produkter, exempelvis genom miljöskyddsproduktavgifter⁸⁶ eller punktskatter för alkohol.⁸⁷

Andra förslag har handlat om mer ingripande reglering som är motiverad av miljö- eller folkhälsoskäl och som medför krav på vilka produkter det offentliga ska köpa in. Ett exempel är tyska upphandlingskrav i delstaten Berlin, vid upphandling av leverans-, bygg- och tjänstekontrakt.⁸⁸

Kommissionen granskar även hållbarhetsaspekter i anmälningsproceduren

Genom regleringsdialogen kan kommissionen och medlemsländerna uppmana enskilda medlemsländer att ändra i sina förslag om de inte tar tillräcklig hänsyn till hållbarhetsaspekter. Detta är viktigt för att undvika det som kallas för *race to the bottom*, dvs. att enskilda medlemsstater får konkurrensfördelar genom att deras reglering inte tillgodoser exempelvis ett tillräckligt miljö- eller djurskydd.⁸⁹ Här har kommissionen ett extra viktigt uppdrag i dess roll att övervaka medlemsstaternas genomförande av den harmoniserade lagstiftningen.

Ett exempel var ett ungerskt författningsförslag om matservering vid utbildningsinstitutioner, vid dagverksamhet för barn och inom sjukvården.⁹⁰ Förslaget innebar bland annat krav på matens näringsinnehåll, begränsningar i tillåtna livsmedel samt principer för planering av matsedlar. Kommissionen lämnade en kommentar angående förslaget och ansåg att i den mån förslaget reglerade tillsatt socker så borde även äppeljuicekoncentrat inkluderas. Därutöver uppmanade kommissionen att Ungern i framtiden skulle dela med sig av sina erfarenheter från tillämpningen regelverket, inom ramen för EU:s saltminskningsinitiativ.⁹¹

⁸³ Se t.ex. anmälningsärenden 2014/15/UK, 2014/38/NL, 2014/0229/DK samt 2014/582/A.

⁸⁴ Anmälningsärende 2014/201/EE.

⁸⁵ Anmälningsärende 2014/0650/D.

⁸⁶ Anmälningsärenden 2014/0551/HU samt 2014/638/UK.

⁸⁷ Anmälningsärende 2014/546/HU.

⁸⁸ Anmälningsärende 2014/0254/D.

⁸⁹ Se vidare: *EU, Sverige och den inre marknaden – En översyn av horisontella bestämmelser inom varu- och tjänsteområdet* (SOU 2009:71) s. 112ff.

⁹⁰ Anmälningsärende 2014/0011/HU.

⁹¹ *EU Framework for National Salt Initiatives* (2007) tillgänglig: http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/nutrition/documents/salt_initiative.pdf.

Kommissionen har även anmärkt på vissa medlemsländers författningsförslag med hänvisning till djurskydd. Ett exempel är ett Italienskt förslag om krav för hållning av köttdjur.⁹² Kommissionen anmärkte på att det italienska förslaget inte stämde överens med direktiv 2008/119/EG,⁹³ vad gällde kalvars tillgång till tillräckliga dagliga ransoner av fiberrikt foder. För att komma till rätta med bristerna föreslog Italien vissa ändringar och förtydliganden, som kommissionen sedan accepterade. Kommissionen anmärkte även på ett ungerskt förslag som syftade till att anpassa den ungerska lagstiftningen till Europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur (konventionen).⁹⁴ Kommissionen påminde Ungern om direktiv 98/58/EG, som antagits för att konventionens krav ska få genomslag i EU:s medlemsstater,⁹⁵ och föreslog att Ungern skulle skärpa kraven på inhysning och tillgång till vatten för ankor och gäss.

Även medlemsländernas miljöreglering har ådragit sig kommentarer från kommissionen. Exempelvis ansåg kommissionen att ett holländskt förslag,⁹⁶ om användning och bearbetning av återvunna fosfater som gödselmedel, tillät för höga halter av fosfater på grässlätter. Enligt kommissionen borde de godtagbara halterna varit lägre, för att uppnå målen i ramverksdirektivet för vatten.⁹⁷ Nederländerna höll dock inte med kommissionen och ansåg att de tillåtna halterna var nödvändiga för att tillgodose tillräcklig gödning.

I ett annat anmälningsärende ansåg kommissionen att holländska regler för återvinningsgranulat från byggavfall inte ställde tillräckliga kontrollkrav för att avgöra om avfallet är skadligt för hälsa eller miljön.⁹⁸ Kommissionen ansåg även att Nederländerna borde tillåtit att inte bara nederländska certifieringsorgan, utan även organ som är ackrediterade enligt förordning (EG) 765/2008, skulle kunna utföra kontroller om byggavfallet kan användas som återvinningsgranulat. Nederländerna klargjorde att det i andra författningar fanns kontrollkrav som inte tillät användning av återvunnet avfall om det är skadligt för hälsa eller miljön.

⁹² Anmälningsärende 2014/0520/I.

⁹³ Rådets direktiv 2008/119/EG av den 18 december 2008 om fastställande av lägsta djurskyddskrav för kalvar (kodifierad version) (EUT L 10, 15.1.2009, s. 7).

⁹⁴ 2014/0126/HU; 78/923/EEC: Council Decision of 19 June 1978 concerning the conclusion of the European Convention for the protection of animals kept for farming purposes (EGT L 323, 17.11.1978, s. 12).

⁹⁵ Ingressen till Rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur (EGT L 221, 8.8.1998, s. 23).

⁹⁶ Anmälningsärende 2014/0467/NL.

⁹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT nr L 327, 22.12.2000, s. 1).

⁹⁸ Anmälningsärende 2014/0384/NL.

Vidare förtydligade Nederländerna att certifikat utfärdade av organ som ackrediterats enligt förordning (EG) 765/2008 och som uppfyller de holländska är godtagbara.

Kommissionen föreslog inga harmoniseringsåtgärder inom ramen för anmälningsproceduren under 2014

Regleringsdialogen är även viktig för att identifiera vilka skyddsintressen som utgör legitima begränsningar av handeln, dvs. att utformningen av tekniska föreskrifter tar både handels- och hållbarhetsaspekter i beaktande. I detta avseende är det viktigt att kommissionen är aktiv, identifierar den gemensamma skyddsnivån och om nödvändigt föreslår åtgärder för att harmonisera den tekniska regleringen.⁹⁹ Under 2014 föreslog kommissionen inga sådana harmoniserande åtgärder.

Att kommissionen inte agerar utgör dock aldrig hinder för att enskilda medlemsstater är aktiva i proceduren eller uppmanar kommission att agera inom ramen för andra forum. Tvärtom vore det enligt kollegiets mening önskvärt om medlemsstaterna agerar mer aktivt i anmälningsproceduren, utifrån ett perspektiv som tar hänsyn till synergier mellan handel och hållbar i den tekniska regleringen.

4.4 Sverige lämnade få reaktioner inom anmälningsförfarandet under 2014

Sverige lämnade under 2014 tre kommentarer på andra medlemsländers förslag.

Cyperns krav på komjölk i haloumiost kunde försvåra svensk import

Den första kommentaren gällde ett cypriotiskt förslag om lägstanivåer av get- och får mjölk i haloumiost.¹⁰⁰ Cypern ansåg att det var nödvändigt att fastställa de tekniska specifikationerna för haloumiost, eftersom det är en livsmedelsprodukt med skyddad geografisk beteckning.

Kommerskollegium blev kontaktade angående förslaget av ett svenskt företag som importerar haloumiost till Sverige. Det svenska företaget ansåg att de riskerade lida skada om den haloumiost de importerar från Cypern inte längre skulle kunna tillverkas som haloumiost i Cypern, eftersom, att den även innehöll komjölk. Kollegiet kontaktade Livsmedelsverket som informerade om att medlemsstaterna kan ge vissa

⁹⁹ Artikel 9.3, anmälningsdirektivet.

¹⁰⁰ Anmälningsärende 2013/0667/CY; Förslaget ådrog sig även frågor från kommissionen och ett detaljerat utlåtande från Danmark.

produkter skyddad beteckning på EU-nivå,¹⁰¹ men först efter ansökan till och granskning av kommissionen. Till dess gäller endast skyddet på nationell nivå.¹⁰² Kollegiet bedömde därför att det cypriotiska förslaget kunde hindra handeln med haloumiost på den inre marknaden och föreslog att regeringen skulle reagera på det cypriotiska förslaget.¹⁰³ Regeringen valde att gå på kollegiets linje och lämnade en kommentar.

Sverige ansåg att belgiska tekniska föreskrifter för toalettpapper inte var proportionerliga

Sverige kommenterade även ett förslag från Belgien om krav på biologisk nedbrytbarhet, upplösningsbarhet och provning av tvättlappar, våtservetter och toalettpapper.¹⁰⁴ Kollegiet uppmärksammade det belgiska förslaget i vår löpande bevakning av utländska anmälningar och skickade det på remiss. Remissen föranledde synpunkter från branschorganisationer, Naturvårdsverket och ett företag. Vissa av de tillfrågade intressenterna tillstyrkte förslaget i den mån det kunde bidra till att förhindra stopp av avloppssystemen samt minska nedskräpning. Vissa intressenter ansåg dock att det inte var nödvändigt att även toalettpapper skulle behöva provas enligt de belgiska kraven, i synnerhet eftersom det redan fanns befintliga testmetoder utvecklade av branschen. Kollegiet bedömde att det var tveksamt om Belgien hade motiverat nödvändigheten av att ställa ytterligare testkrav på toalettpapper, eftersom det inte framgick av underlaget att toalettpapper orsakade problem med avloppsstopp och nedskräpning.¹⁰⁵ Vi rekommenderade därför att regeringen skulle reagera på det belgiska förslaget. Regeringen gick på kollegiets linje och valde att kommentera Belgiens föreskriftsförslag.

Sverige kommenterade tyska upphandlingsregler om utsläpp från bygg- och anläggningsmaskiner

Slutligen kommenterade Sverige ett förslag om upphandlingskrav i den tyska delstaten Berlin, som kollegiet uppmärksammade i vår löpande bevakning av utländska anmälningar. Förslaget handlade om utsläppsgränser för bygg- och anläggningsmaskiner. De maskiner som inte uppfyllde utsläppsgränserna skulle enligt förslaget behöva förses med partikelfilter för att kunna upphandlas. Kollegiet skickade förslaget

¹⁰¹ Artikel 5, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel (EUT L 343, 14.12.2012, s. 1).

¹⁰² Artikel 9, förordning (EU) nr 1151/2012.

¹⁰³ Kommerskollegium, dnr. 2014/00935-2.

¹⁰⁴ Anmälningssärende 2014/0275/B.

¹⁰⁵ Kommerskollegium, dnr. 2014/01409-12.

på remiss och fick synpunkter från en branschorganisation och Transportstyrelsen. Branschorganisationen framförde att eventuella krav på partikelfilter inte borde fastställas ensidigt av enskilda medlemsstater utan harmoniseras på EU-nivå. Därutöver föreslog branschorganisationen att som ett alternativ till krav på partikelfilter så kunde Berlin använda ett system med miljözoner, liknande det som finns i Sverige.

Transportstyrelsen menade emellertid att det svenska systemet med miljözoner är tänkt för att reducera utsläpp från daglig trafik, inte tillfällig trafik från exempelvis byggmaskiner. Kollegiet granskade det tyska förslaget och ansåg att det inte framgick om delstaten Berlin övervägt alternativa krav än partikelfilter. Vidare ansåg kollegiet att det inte framgick om det tyska förslaget skulle kunna påverkas av kommissionens förslag att ändra NRMM-direktivet,¹⁰⁶ där kommissionen bland annat föreslagit harmonisering av de tekniska kraven för partikelfilter.¹⁰⁷ Slutligen bedömde kollegiet att det var oklart om ömsesidighetsklausulen, vad gällde provning av partikelfilter, endast hänvisade till provningen eller även de tekniska specifikationerna. Kollegiet rekommenderade därför att regeringen skulle reagera.¹⁰⁸ Regeringen valde att gå på kollegiets linje och lämnade en kommentar på det tyska förslaget.

Sverige reagerar sällan i anmälningsproceduren

I jämförelse med andra medlemsstater reagerar Sverige relativt sällan på andra medlemsstaters förslag. Även om detta i viss mån är jämförbart med de nordiska länder¹⁰⁹ så finns det andra mindre länder som är mer aktiva, t.ex. Österrike.¹¹⁰ För att Sverige ska kunna bli mer aktiva i proceduren är det, enligt kollegiets uppfattning, nödvändigt att myndigheter, branschorganisationer och andra intressenter blir mer involverade i proceduren och lämnar synpunkter. Detta i synnerhet eftersom kollegiet inte alltid har djupgående kunskaper om alla produktsektorer och harmoniserade regelverk. Kollegiet har därför arbetat proaktivt genom att bjuda in myndigheter och andra intressenter

¹⁰⁶ Europaparlamentets och Rådets direktiv 97/68/EG av den 16 december 1997 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om åtgärder mot utsläpp av gas- och partikelformiga föroreningar från förbränningsmotorer som skall monteras i mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg (EGT L 59, 27.2.1998, s. 1).

¹⁰⁷ KOM(2014) 581 slutlig, s. 7 samt föreslagen artikel 3.66.

¹⁰⁸ Kommerskollegium, dnr. 2014-02007-7.

¹⁰⁹ Danmark lämnade under 2014 två reaktioner och Finland lämnade tre reaktioner. Det finns ingen jämförbar statistik från Island eller Norge eftersom EFTA-sekretariatet lämnar reaktioner på eget initiativ eller begäran från enskilda medlemsstater (Bilaga 2, avsnitt XIX.1(d) avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EGT L 1, 3.1.1994, s. 3) (EES-avtalet)).

¹¹⁰ Österrike lämnade 16 reaktioner under 2014.

att lämna synpunkter angående förslag som vi tror kan hindra den fria rörligheten. De synpunkter kollegiet fått genom dessa kontakter har bidragit till säkrare och mer djupgående bedömningar om hur enskilda författningsförslag kan hindra handeln på den inre marknaden. Kollegiets kommer även under 2015 att bjuda in olika intressenter att lämna synpunkter på utländska förslag till tekniska föreskrifter och verka för att Sverige ska bli en aktivare part i anmälningsproceduren.

5 Svenska anmälningsärenden

Av de 38 förslag till tekniska föreskrifter som anmäldes av svenska myndigheter reagerade andra medlemsstater och kommissionen i elva anmälningsärenden. Ett anmälningsärende ådrog sig ett detaljerat utlåtande från kommissionen.¹¹¹

5.1 Kommissionen reagerade skarpt på Livsmedelsverkets förslag om livsmedelshygien

EU:s livsmedelshygienförordningar lämnar utrymme åt medlemsländerna att reglera lokal försäljning av små mängder primärprodukter och att anpassa de allmänna hygienkraven i förordningarna för att möjliggöra exempelvis viss traditionell livsmedelsproduktion. I föregående årsrapport uppmärksammade kollegiet att kommissionen kritiserat flera medlemsländer för att ha överskridit det nationella regleringsutrymmet enligt EU:s livsmedelshygienförordningar.¹¹² Även under 2014 har kommissionen lämnat reaktioner i flera anmälningsärenden om nationella livsmedelshygienregler,¹¹³ inklusive ett svenskt förslag från Livsmedelsverket.¹¹⁴

Kommissionen kritiserade bland annat föreskriftsförslaget eftersom det inte i föreskriftstexten definierades vad som avsågs med marginella, lokala och begränsade direktleveranser, samt att det inte i föreskriften angavs att dessa begrepp skulle tolkas utifrån Livsmedelsverkets vägledning. Kommissionen ansåg vidare att definitionen av begreppen i vägledningen inte stämde överens med livsmedelshygienförordningarna. Därutöver ansåg kommissionen att Livsmedelsverket i vissa avseenden överskridit befogenheten att anpassa hygienkraven, enligt livsmedelshygienförordningarna, vad gällde slakt av strövrén, renkött

¹¹¹ Artikel 9.2, anmälningsdirektivet; Anmälningsärende 2014/619/S.

¹¹² Kommerskollegium, *Årsrapport 2013: Medlemsländernas anmälningar av tekniska föreskrifter inom EU – En analys av intressanta ärenden i proceduren enligt direktiv 98/34/EG* (2014) s. 13ff.

¹¹³ Se t.ex. 2013/0672/GR; 2014/0386/LT; 2014/511/LV; 2014/554/HU.

¹¹⁴ Anmälningsärende 2014/619/S.

som torkas utomhus samt hantering av snarad ripa. Kommissionen ansåg även att mejeriprodukter från fäbodan inte kunde omfattas av nationella bestämmelser om små mängder direktleveranser, eftersom bestämmelserna om små mängder i livsmedelshygienförordningarna endast avser primärprodukter (t.ex. mjölk) inte processade livsmedel som ost.

Något anmärkningsvärt är dock att kommissionen ansåg att anmälan inte uppfyllde de särskilda förfarandekraven för anmälningar av anpassningar till livsmedelshygienförordningarna. I samband med anmälan till kommissionen angavs att föreskriftsförslaget inte bara anmäldes enligt anmälningsdirektivet, utan även enligt livsmedelshygienförordningarna. Enligt kollegiets uppfattning bör därför anmälan behandlas som ett s.k. *one-stop-shop-ärende*, vilket innebär att anmälningsdirektivets procedur använts som ett centralt anmälningsförfarande.¹¹⁵ Varför kommissionen inte anser att så var fallet kan bli en relevant fråga att ställa i det svenska svaret till kommissionen.

Eftersom Livsmedelsverket ådrog sig ett detaljerat utlåtande förlängdes frysningsperioden till den 12 juni 2015. Kommerskollegium kommer i samarbete med Livsmedelsverket att ta fram ett underlag till svar på kommissionens detaljerade utlåtande, som vi kommer att vidarebefordra till regeringen som fastställer det svenska svaret på kommissionens synpunkter.¹¹⁶

5.2 Kommentarer på svenska anmälningar under 2014

10 svenska anmälningsärenden ådrog sig kommentarer.¹¹⁷ Dessa var inte var av skarpare karaktär och kommentarerna kunde i de flesta bemötas av svenska myndigheter utan några ändringar i föreskrifterna.

Sverige tydliggjorde att staten kommer ta hänsyn till kommissionens rekommendationer vid översynen av den nationella spelregleringen

Lotteriinspektionen anmälde föreskrifter om krav för tillståndshavare som anordnar lotterier över internet och andra elektroniska nätverk.¹¹⁸

¹¹⁵ Europeiska kommissionen, *Riktlinjer – Den centrala kontaktpunkten för anmälningsförfarandet 98/34 och för de anmälningsförfaranden som föreskrivs i särskild EU-lagstiftning*. Tillgänglig: <http://www.kommers.se/verksamhetsomraden/EUs-inre-marknad/For-myndigheter-och-kommuner/Tekniska-foreskrifter/>.

¹¹⁶ 10 § förordning 1994:2029.

¹¹⁷ Artikel 8.2, anmälningsdirektivet.

¹¹⁸ Anmälningsärende 2014/342/S.

Kommissionen lämnade en kommentar och föreslog att särskilda bestämmelser som begränsar omfattningen av marknadsföring av spel om pengar, med utgångspunkt från kommissionens nyligen antagna rekommendationer,¹¹⁹ borde läggas till i föreskrifterna. Sverige besvarade kommissionen och uppgav att Lotteriinspektionens inte hade ett generellt lagstöd att reglera marknadsföring. De regler om marknadsföring som Lotteriinspektionen föreslagit i föreskrifterna utgick därför från bemyndigandet i lotteriförordningen (1994:1451). Sverige informerade dock kommissionen om att det pågår en översyn av marknadsföringsregleringen i lotterilagen (1994:1000). I samband med den översynen skulle Sverige beakta kommissionens rekommendationer.

Sverige vidhöll ett krav på tillstånd för undantag från förbudet att släppa ut toalettavfall från fritidsbåtar

Transportstyrelsens anmälan, av ändringar i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:96) om åtgärder mot förorening från fartyg, ådrog sig kommentarer från Polen och kommissionen. Förslaget handlade om ett undantag från det kommande utsläppsförbudet för toalettavfall från fritidsbåtar,¹²⁰ och innebar att fritidsbåtar med vattenbehandlingssystem ombord skulle kunna släppa ut toalettavfall om systemet godkänts av Transportstyrelsen. Polen ansåg att förslaget skulle innebära ett för tidigt genomförande av det ändrade fritidsbåtsdirektivet¹²¹ och medföra högre krav på fritidsbåtar än de som följer av det nu gällande fritidsbåtsdirektivet.¹²² Sverige delade inte den uppfattningen och framförde att kraven endast gjorde det möjligt för fritidsbåtsägare som har vattenbehandlingssystem att undgå ett nationellt förbudet mot utsläpp av toalettavfall, regleringen skulle därför inte i nuläget påverka genomförandet av det ändrade fritidsbåtsdirektivet. Även kommissionen hade synpunkter och föreslog att Transportstyrelsen skulle ändra förslaget för att automatiskt medge undantag från utsläppsförbudet för fritidsbåtar med vattenbehandlingssystem ombord. Enligt kommissionen borde det med andra ord inte behövas något krav på ansökan för undantaget från Transportstyrelsen. Sverige svarade att detta ännu inte var möjligt eftersom det saknades harmoniserade

¹¹⁹ Kommissionens rekommendation av den 14 juli 2014 om principer för att skydda konsumenter och spelare i samband med online speltjänster och för att förhindra att underåriga spelar online med pengar (2014/478/EU).

¹²⁰ Anmälningssärende 2014/459/S.

¹²¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/53/EU av den 20 november 2013 om fritidsbåtar och vattenskotrar och om upphävande av direktiv 94/25/EG (EUT L 354, 28.12.2013, s. 90).

¹²² Europaparlamentets och rådets direktiv 94/25/EG av den 16 juni 1994 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar i fråga om fritidsbåtar (EGT L 164, 30.6.1994, s. 15).

reningsstandarder för vattenbehandlingssystem. Sverige öppnade dock upp för att slopa ansökningskravet när sådana standarder trätt i kraft.

Sverige ändrade hänvisningar till nationella standarder efter förslag från kommissionen

I vissa anmälningsärenden ändrade svenska myndigheter i sina föreskrifter efter kommentarer. Ett sådant exempel är Transportstyrelsens anmälan av föreskrifter om återföring av bensinångor på bensinstationer.¹²³ Kommissionen ansåg att förslaget borde hänvisa till de harmoniserade EN-standarderna 16321-1:2013 och 16321-2:2013, men inte till nationella standarder. Sverige höll med om detta och ändrade föreskrifterna efter kommissionens förslag, med undantag för föreskriftens bestämmelse som reglerar provningar för godkännande av system för återföring av bensinångor innan dessa tas i bruk. Den hänvisningen borde, enligt den svenska uppfattningen, vara till standarden EN 16231-1:2013 och inte EN 16321-2:2013. Detta eftersom den senare standarden gäller för kontroll av befintliga system på bensinstationer och inte förhandskontroll. För att tydliggöra detta i föreskrifterna föreslog Sverige vissa redaktionella ändringar.

5.3 Svenska myndigheter beaktar inre marknadsregelverket

Även om det är svårt att dra några definitiva slutsatser av det fåtalet reaktioner som svenska tekniska föreskrifter ådragit sig under 2014 så kan det vara en indikation på att svenska myndigheter, vid utformningen av tekniska föreskrifter, beaktar EU-rätten och den fria rörligheten. Detta är även uppfattningen som kollegiet fått i samband med våra informationsinsatser mot myndigheter, nämligen att det finns en ökad medvetenhet hos myndigheterna att ta hänsyn till inre marknadsperspektivet och EU:s regler om fri rörlighet.

Anmälningsproceduren utgör ett viktigt verktyg i det avseendet, eftersom proceduren gör det möjligt för myndigheter att få sina föreskrifter granskade av kommissionen och de andra medlemsstaterna. I de fall där det är nödvändigt kan myndigheterna ändra i sina föreskrifter för att de inte ska hindra handeln i onödan eller på annat sätt hamna i konflikt med EU-rätten. Detta ger föreskrifterna en EU-rättslig legitimitet, även om anmälningsproceduren som sådan inte är godkännandeförfarande.

¹²³ Anmälningsärende 2014/0060/S.

6 Brådskande anmälningar

Medlemsländerna kan åberopa brådskande behandling om ett föreskriftsförslag behöver träda i kraft omgående för att hantera allvarliga och oförutsebara händelser för att skydda t.ex. folkhälsan, djur, växter eller allmän säkerhet.¹²⁴ Ett brådskande förfarande innebär att det inte blir någon frysningsperiod, dvs. att medlemsländerna inte behöver vänta på den ordinarie kommentarstiden. När ett medlemsland åberopar brådskande behandling måste dock kommissionen så snart som möjligt yttra sig om det var rättfärdigat att åberopa förfarandet.¹²⁵ Vid den bedömningen granskar kommissionens om *allvars-* och *oförutsebarhets*kriterierna är uppfyllda, t.ex. att det är nödvändigt att snabbt besluta om föreskrifter för att hantera konsekvenserna av naturkatastrof, en epidemi eller skyndsamt reagera mot handel med olagliga läkemedel, narkotika eller vapen.¹²⁶

Under 2014 anmäldes 40 förslag med åberopande av brådskande skäl enligt anmälningsdirektivet.¹²⁷ Av dessa har kommissionen godtagit användning av det brådskande förfarandet i 29 anmälningsärenden. I sju ärenden ansåg kommissionen att det inte förelåg brådskande skäl och den ordinarie frysningsperioden blev gällande.

I ett italienskt anmälningsärende drog Italien, efter kommunikation med kommissionen, tillbaka sin brådskande anmälan eftersom det inte uppfyllde kraven för brådskande behandling.¹²⁸ Vidare anmälde Storbritannien ett förslag om datalagring. Storbritannien ansåg dock att förslaget inte anmälningspliktigt, men anmälde det för säkerhets skull.¹²⁹ Kommissionen gjorde därför ingen bedömning om brådskande behandling var berättigad. Slutligen anmälde Rumänien en förordning om benämningarna på läkemedel med åberopande av brådskande skäl och antog föreskrifterna utan att ha avvaktat kommissionens yttrande. Detta ledde till att kommissionen ansåg sig oförmögna att kunna yttra sig om det var rättfärdigat att åberopa brådskande skäl.¹³⁰

Under 2014 anmälde Sverige fem förslag om förbud mot narkotiska ämnen och eftersom det var angeläget att införa förbuden snabbt

¹²⁴ Artikel 9.7 st. 1 strecksats 1, anmälningsdirektivet.

¹²⁵ Artikel 9.7 st. 1 strecksats 2, anmälningsdirektivet.

¹²⁶ Europeiska kommissionen, *Handledning för ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster* (2005), s 52.

¹²⁷ Artikel 9.7, anmälningsdirektivet..

¹²⁸ Anmälningsärende 2014/0205/I.

¹²⁹ Anmälningsärende 2014/254/UK.

¹³⁰ Anmälningsärende 2014/645/RO.

åberopade regeringen anmälningsdirektivets brådskande förfarande.¹³¹ Två av anmälningarna rörde förbud mot *Spice*, en syntetisk drog som tros ha orsakat flera dödsfall. Regleringen av *Spice* blev föremål för stor bevakning i svensk media.¹³² Kommissionen godtog att regeringen åberopade det brådskande förfarandet i samtliga anmälningsärenden och förslagen kunde därför antas.

Under 2014 har även Jordbruksverket åberopat brådskande hantering av Statens Jordbruksverkets beslut om smittförklaring, vilket godtogs av kommissionen.¹³³

7 Intressanta domstolsärenden med anknytning till anmälningsproceduren

Under det föregående har ett antal mål med anknytning till anmälningsproceduren anhängiggjorts vid, eller avgjorts av, EU-domstolen.

7.1 Hönsbursmålet (C-307/13)

EU-domstolen lämnade ett förhandsavgörande i ett brottmål vid Helsingborgs tingsrätt.¹³⁴ Målet rörde ett antal äggproducenter som åtalats eftersom de använt inhysningssystem för höns som inte uppfyllde kraven i djurskyddsförordningen (2003:105).¹³⁵ Tingsrätten begärde in ett förhandsavgörande från EU-domstolen och ville ha svar på om det faktum att ikraftträdandet av 9 § djurskyddsförordningen tidigare lagts med två veckor utgjorde en väsentlig ändring, och om detta innebar att den anmälda ändringen av djurskyddsförordningen skulle ha anmälts till kommissionen igen.¹³⁶

Domstolen kom fram till att 9 § djurskyddsförordningen inte kunde utgöra en teknisk föreskrift i sig, eftersom den bestämmelsen var för allmänt hållen.¹³⁷ Däremot kunde 9 § djurskyddsförordningen utgöra en teknisk föreskrift om den bestämmelsen inverkar på de tillämpningsföreskrifter som redan antagits, på grundval av den tidigare lydelsen av 9 § djurskyddsförordningen.¹³⁸ Detta under förutsättning att

¹³¹ Anmälningsärenden 2014/71/S, 2014/285/S, 2014/287/S, 2014/562/S samt 2014/563/S.

¹³² Kommerskollegiums nyhet om anmälningsförfarandet för *Spice*-förbudet: <http://www.kommers.se/nyheter/Forcerade-nyheter/Nu-kan-Sverige-lagstifta-mot-substanser-i-Spice/>

¹³³ Anmälningsärende 2014/041/S.

¹³⁴ Mål C-307/13, *Brottmål mot L. Ivansson m.fl. (hönsbursmålet)* (2013).

¹³⁵ Helsingborgs tingsrätt, mål B 3520-11, B 5432-11, B-5433-11 samt B-5434-11.

¹³⁶ Anmälningsärende 2002/451/S.

¹³⁷ Hönsbursmålet, p. 22, 23 samt 27.

¹³⁸ Hönsbursmålet, p. 31.

tillämpningsföreskrifterna utgjorde tekniska föreskrifter.¹³⁹ Domstolen överlämnade till tingsrätten att pröva om så var fallet.¹⁴⁰

Vad gällde tidigareläggandet av ikraftträdandedatumet för 9 § djurskyddsförordningen konstaterade domstolen att det kunde röra sig om en väsentlig ändring under ett pågående anmälningförfarande. Domstolen lämnade dock till tingsrätten att avgöra detta, med hänvisning till ”hur mycket den tekniska föreskrifternas genomförandetid [... hade] förkortats [samt] det aktuella verksamhetsområdets särdrag, särskilt de olika etapper och svårigheter som förekommer vid tillverkning och saluföring av de aktuella produkterna”.¹⁴¹ Domstolen uttalade emellertid att om det i anmälan inte angetts något ikraftträdandedatum, så kunde det inte heller röra sig om en väsentlig ändring under ett pågående anmälningförfarande.¹⁴²

Tingsrätten har i skrivande stund inte avkunnat dom efter att ha tagit emot EU-domstolens förhandsavgörande.

7.2 Tyskland byggproduktlistor (C-100/13)

Tyskland har genom åren anmält flera förslag om ändringar av sina nationella byggproduktlistor inom ramen för anmälningdirektivet.¹⁴³ Vid upprepade tillfällen har dock kommissionen, samt flera medlemsländer (inklusive Sverige),¹⁴⁴ haft synpunkter på de tyska byggproduktlistorna, eftersom dessa inneburit att Tyskland ställt ytterligare nationella krav på provning av byggprodukter som var CE-märkta enligt harmoniserade standarder under byggproduktdirektivet.¹⁴⁵ Kommissionen väckte därför talan mot Tyskland vid EU-domstolen, som avgjorde frågan i oktober 2014.¹⁴⁶

Vid EU-domstolen hävdade Tyskland att de aktuella harmoniserade standarderna varit ofullständiga och saknade krav som Tyskland ansåg var väsentliga för att visa att produkterna är säkra. Kommissionen invände mot den beskrivningen och framhöll att Tyskland inte försökt åtgärda bristerna i standarderna, enligt de procedurer som framgår av

¹³⁹ Hönsbursmålet, p. 31.

¹⁴⁰ Hönsbursmålet, p. 33.

¹⁴¹ Hönsbursmålet, p. 45.

¹⁴² Hönsbursmålet, p. 36.

¹⁴³ Se t.ex. anmälningens ärende 1996/445/D, 2002/185/D och 2014/147/D.

¹⁴⁴ Anmälningens ärende 2002/334/D.

¹⁴⁵ Rådets direktiv 89/106/EEG av den 21 december 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter (EGT L 40, 11.2.1989, Svensk specialutgåva: Område 13 Volym 017 s. 185) (byggproduktdirektivet).

¹⁴⁶ Se EU-domstolens dom i mål C-100/13, *Europeiska kommissionen mot Förbundsrepubliken Tyskland*, (2014) (endast tillgänglig på tyska och franska).

byggproduktdirektivet.¹⁴⁷ Domstolen gick på kommissionens linje och ansåg att Tyskland bröt mot direktivet, genom att ensidigt ställa ytterligare krav på provning utöver de harmoniserade standarderna.

Kommissionen beskriver domen som en milstolpe för en bättre fungerande inre marknad för byggprodukter.¹⁴⁸ Detta i synnerhet eftersom det i domskälen framgår att en annan tolkning av direktivet skulle leda till att nationella åtgärder, som en medlemsstat vidtar enbart för att den anser att produktens säkerhetsnivå inte garanteras tillräckligt genom en harmoniserad standard, medför handelshinder och att byggproduktdirektivets praktiska nytta skulle åsidosättas. Kommissionen anser även att det principiella resonemanget i domen är tillämpligt för byggproduktförordningen (som ersatt byggproduktdirektivet)¹⁴⁹ och att utslaget kommer förbättra möjligheterna att sälja byggprodukter på den tyska marknaden.

7.3 Nya mål vid EU-domstolen

Under 2014 har ett antal mål med anknytning till anmälningsproceduren anhängiggjorts vid EU-domstolen.¹⁵⁰ Ett mål som är särskilt intressant handlar om ett lagförslag om prisreglering av alkoholhaltiga drycker.¹⁵¹ Lagförslaget anmäldes av Storbritannien 2012 och syftar till att minska den skotska befolkningens alkoholkonsumtion, genom att alkoholhaltiga drycker inte ska få säljas till konsumenter till ett pris under ett fastställt minimipris.¹⁵² Förslaget föranledde skarpa reaktioner från flera medlemsstater inklusive kommissionen. Kommissionen anförde bland annat att prisregleringen skulle få negativa effekter för konkurrensen mellan importerad brandy och inhemskt tillverkad whisky, genom att priset på brandy skulle vara tvunget att höjas väsentligt, trots jämförelsevis lägre produktionskostnader. Det skotska parlamentet valde att anta lagförslaget i juni 2012.¹⁵³ Lagen har dock ännu inte trätt i kraft eftersom den ifrågasatts av den skotska whiskyindustrin och för närvarande prövas av skotska domstolar. För att avgöra lagförslagets förenlighet med EU-rätten har Skotska *Court of Session* begärt ett

¹⁴⁷ Artikel 5, byggproduktdirektivet.

¹⁴⁸ Europeiska kommissionen, *Minnesanteckningar från 8:e SCC-mötet* (Standing Committee Construction Products) 5-6 februari 2015 i Bryssel (19.02.2015); Se även Europeiska kommissionen, *ECJ rules favourably for the Commission over the German barriers to trade in construction products* (MEX 14/16.10). Tillgänglig: http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-14-1016_en.htm.

¹⁴⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 (L 88, 4.4.2011, s. 5).

¹⁵⁰ Se även: Mål C-251/14, *Balázs* (pågående) samt mål C-336/14, *Brottmål mot Sebat Ince* (pågående).

¹⁵¹ Mål C-333/14, *The Scotch Whisky Association* (pågående).

¹⁵² 2012/0394/UK.

¹⁵³ Alcohol (Minimum Pricing) (Scotland) Act (29.06.2012) 2012 asp 4.

förhandsavgörande från EU-domstolen. *Court of Session* önskar bland annat vägledning om förslaget är förenligt med principen om fri prisbildning för vin i förordningen om en samlad marknadsordning,¹⁵⁴ samt om det är förenligt med den fria varurörligheten enligt artikel 34 och 36 EUF. Målet – som berör ett mycket omdiskuterat förslag – är enligt kollegiets uppfattning av principiellt intresse, eftersom det kan ge vägledning om när prisreglering av alkohol inte är förenligt med EU-fördragets bestämmelser om fri varurörlighet.

Ett annat viktigt mål är förhandsavgörandet i *Berlington Hungary*.¹⁵⁵ I det målet önskar den ungerska domstolen *Fővárosi Törvényszék* bl.a. vägledning från EU-domstolen om två frågor som kollegiet anser är principiellt viktiga: dels under vilka omständigheter medlemsländerna måste anmäla tekniska föreskrifter som hänger samman med skattemässiga åtgärder (i detta fall en femdubbling av en direkt skatt på spelautomater),¹⁵⁶ och dels om underlåtelse att anmäla tekniska föreskrifter kan ge upphov till skadestånd enligt EU-rätten.¹⁵⁷

¹⁵⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter m.m. (EUT L 347, s. 671).

¹⁵⁵ Mål C-98/14, *Berlington Hungary* (pågående).

¹⁵⁶ Artikel 1.11, st. 2, strecksats 3, anmälningsdirektivet.

¹⁵⁷ EU-domstolens dom i Förenade målen C-6/90 och C-9/90, *Francovich* (1991) p. 33-37.